

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
TƏHSİL NAZİRLİYİ

Layihə Avropa İttifaqı
tərəfindən maliyyələşdirilir

TƏHSİL İNSTİTUTU
Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu

Kurikulum

LİFT TƏMİRİ ÜZRƏ ELEKTROMEXANİK KÖMƏKÇİSİ

Bakı
Yanvar, 2019-cu il

Bu kurikulum Avropa İttifaqının texniki yardımı çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyini dəstəkləmək üçün "Azərbaycanda Milli Kvalifikasiya Çərçivəsinin İcrasına Dəstək" (EuropeAid/138339/DH/SER/AZ) layihəsi tərəfindən hazırlanmışdır. Kurikulumda ifadə olunan fikirlər və məlumatlara görə Avropa İttifaqı, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi və Təhsil İnstitutu məsuliyyət daşımır.

MÜNDƏRİCAT

1. Ümumi məlumat.....	2
2. Təhsil proqramının (kurikulumun) ümumi məqsədləri.....	2
3. Peşənin (kvalifikasiyanın) qısa təsviri	4
4. Məşğulluq imkanları.....	4
5. Bilik, bacarıq, müstəqillik və məsuliyyət səviyyəsi.....	4
6. Peşə (kvalifikasiya) üçün xüsusi tələblər	5
7. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi.....	5
8. Nümunəvi tədris planı	5
9. Modullarda olan səriştələrin spesifikasiyası.....	10
9.1. Əsas səriştə modulları.....	10
9.2. Ümumi səriştə modulları.....	17
9.3. Spesifik səriştə modulları.....	Error! Bookmark not defined.
10. İxtisası tədris edəcək pedaqoji heyətə qoyulan tələblər.....	24
11. Attestasiya	24
12. Xüsusi qayğıya və ya əlavə dəstəyə ehtiyacı olan tələbələr	25
13. Kurikulumun hazırlanması prosesində iştirak edənlərin siyahısı.....	26

1. Ümumi məlumat

Tədris fənləri modullaşdırılmış strukturda olan bu təhsil proqramı təhsilalanların müvafiq sahə üzrə bilik, bacarıq və vərdislərə yiyələnmələrinə imkan yaratmaqla onları ictimai həyata və səmərəli əmək fəaliyyətinə hazırlayacaq. Proqramı uğurla başa vuran təhsilalanlar müasir əmək bazarında işçidən tələb olunan və işəgötürənlər tərəfindən müəyyən edilən səriştələrə yiyələnəcəklər.

Təhsil proqramı Azərbaycan Respublikasının “Təhsil haqqında” və “Peşə təhsili haqqında” qanunlarına, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə təsdiq olunmuş “Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsil üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsi”nin, “Peşə və kvalifikasiya standartının hazırlanması, yenidən hazırlanması, təsdiq edilməsi, qeydiyyatının aparılması və müddətinin uzadılması Qaydaları”nın, “Peşə təhsilinin dövlət standartları”nın, “Təhsil proqramlarının (kurikulumlarının) yerinə yetirilməsi müddəti”nin tələblərinə uyğun hazırlanmışdır.

Ümumtəhsil fənləri üzrə tədrisin təşkili tam orta təhsil səviyyəsində tədrisin təşkili normativlərinə uyğun həyata keçirilir.

2. Təhsil proqramının (kurikulumun) ümumi məqsədləri

- Təhsilalanların dünyagörüşünü formalaşdırmaq, ömürboyu təhsil konsepsiyasına və əmək bazarının tələblərinə uyğun zəruri bilik, bacarıq və səriştələrə yiyələnməsi, müstəqil, yaradıcı şəxsiyyət kimi əmək fəaliyyətinə hazırlanması, cəmiyyətin faydalı və məhsuldar üzvünə çevrilməsini təmin etmək;
- Müxtəlif növ kommersiya və istehsalat müəssisələrində, tikinti sahələrində lift avadanlıqlarını quraşdırmağı, onların sınağını həyata keçirməyi, onlara texniki xidmət göstərməyi və təmir etməyi bacaran yüksək səviyyəli və rəqabətqabiliyyətli kadrlar hazırlamaq;
- Təhsilalanların öz biznesini uğurlu şəkildə qura bilmələri üçün potensialını inkişaf etdirmək.

İlk peşə-ixtisas təhsili üzrə ixtisasların təsnifatında şifri (kodu):	030405
İqtisadiyyatın əhatə olunan sahələri:	Tikinti
İstinad edilən kvalifikasiya standartı:	Lift təmiri üzrə elektromexanik köməkçisi
Məşğulluq təsnifatında işin kodu:	7421
Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsil üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsində (AzMKÇ) səviyyəsi:	3
Qəbul tələbləri: ¹	Ümumi orta təhsil
Məzunların təhsilini davam etdirmə istiqamətləri: ²	<ul style="list-style-type: none"> – Sənaye və mülki binalarda elektrik avadanlıqlarının quraşdırılması və istismarı; – Bina və qurğuların tikintisi və istismarı; – Elektrik maşınlarının və avadanlıqlarının güc elektronikasi; – Qaldırıcı-nəqliyyat, tikinti maşın və avadanlıqlarının texniki istismarı.
Tam təhsil proqramının müddəti ³ :	<ul style="list-style-type: none"> – Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunanlar üçün – 2 il; – Tam orta təhsil bazasından qəbul olunanlar üçün – 1 il; – Ümumi orta və tam orta təhsil səviyyəsini bitirib, istehsalatda təcrübə qazanmış şəxslər üçün – 3 ay
Hədəf qrupu (kvalifikasiya üçün)	Ümumi və ya tam orta təhsili başa vurmuş şəxslər
Qəbul edən qurum:	Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Hazırlanma tarixi:	Fevral, 2019
Yenilənmə üçün son tarix:	Fevral, 2024

¹ İxtisasa qəbul olunmaq üçün əvvəlki təhsil pilləsi (səviyyəsi) və təcrübə ilə bağlı tələblər.

² Növbəti təhsil pilləsində (səviyyəsində) təhsil ala biləcəyi əlaqəli ixtisas(lar).

³ Təhsil proqramdakı modullardan biri (bir neçəsi) üzrə kreditə malik olan təhsilənlərə həmin modul(lar) tədris edilmir və təhsil proqramının müddəti müvafiq həcmdə qısaldılır.

3. Peşənin (kvalifikasiyanın) qısa təsviri

Lift üzrə elektromexanik köməkçisi müxtəlif növ kommərşiya, istehsalat müəssisələri və tikinti sahələrində lift avadanlıqlarının funksionallığının yoxlanmasına, təmir prosesinə və onlara texniki xidmət işlərinə kömək edir.

4. Məşğulluq imkanları

- Təcrübə və təlimlər əsasında karyera yüksəlişi mümkündür;
- Özünüməşğulluq üçün əlverişli imkanlar mövcuddur.

5. Bilik, bacarıq, müstəqillik və məsuliyyət səviyyəsi⁴

Bilik	Bacarıq	Müstəqillik və məsuliyyət
<ul style="list-style-type: none"> – Sxem, çertyoj və qrafiki işlər; – Metrologiya və standartlaşdırma; – Liftlərin quruluşu və iş prinsipləri; – Diaqnostika, sınaq və ölçmə alətlərinin (avadanlıqlarının) istismar qaydaları; – Xüsusi rabitə, işarə və siqnalların tənzimlənmə qaydaları; – Lift qurğularının istismarında təhlükəsizlik qaydaları; – Liftlərin sadə mexaniki hissələrinə texniki xidmət və təmir qaydaları; – Liftlərin sadə elektrik hissələrinə texniki xidmət və təmir qaydaları.	<ul style="list-style-type: none"> – Liftləri diaqnostika etmə bacarıqları; – Liftləri təmir etmə bacarığı; – Liftlərə texniki xidmət etmə bacarığı; – Müvafiq cihaz, alət və avadanlıqları istismar etmə; – İlk tibbi yardım qaydalarını tətbiq etmə; – Yangınla mübarizə və mühafizə qaydalarını tətbiq etmə.	<ul style="list-style-type: none"> – Konkret şəraitdə müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərir və təhsil alır; – Müxtəlif xidməti tapşırıqları müstəqil şəkildə icra edə bilir və fəaliyyəti ilə bağlı məsuliyyəti öz üzərinə götürür; – Öz fəaliyyətini təşkil edir və müvafiq şəraitə uyğunlaşdırır; – Müstəqil şəkildə öyrənir və biliklərini zənginləşdirir.

Bütün bilik və bacarıqlar təhsil proqramının (kurikulumun) modullarında tədris olunacaq.

Müstəqillik və məsuliyyət səviyyələri Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsil üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsində (AzMKÇ) səviyyə deskriptorlarına (təsvirlərinə) uyğun tərtib edilmişdir.

⁴ Tələb olunan bilik, bacarıq, məsuliyyət və müstəqillik haqqında ətraflı məlumat müvafiq peşə standartında verilmişdir.

6. Peşə (kvalifikasiya) üçün xüsusi tələblər

Fiziki cəhətdən sağlam olmaq, işin xüsusiyyətindən asılı olaraq həm açıq, həm də qapalı mühitdə, dəyişkən iş saatları və gərgin iş zamanı uzadılmış qrafiklə işləmək tələb olunur.

7. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi

Təhsilalanların bilik, bacarıq və vərdislərinin səviyyəsi təlim nəticələri əsasında qiymətləndirilir. Ümumtəhsil fənləri üzrə təlim nəticələri müvafiq fənn kurikulumlarında müəyyən edilir. Qiymətləndirilmə müvafiq qanunvericiliyə uyğun həyata keçirilir.

8. Nümunəvi tədris planı

Təhsil müddəti: 1 il (tam orta təhsil bazası)					
İxtisas: Lift təmiri üzrə elektromexanik köməkçisi					
N:	Modullar / Fənlər	Saatların miqdarı	Kurslar və yarım illər üzrə həftəlik saatların miqdarı		
			Həftələr		
			15	12	9
	Əsas səriştə modulları	108	4	4	
	Peşə etikası və sosial həyat bacarıqları	27	1	1	
	Sahibkarlıq	27	1	1	
	Öyrənmək üsullarına yiyələnmə	27	1	1	
	Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin əsasları	27	1	1	
	Ümumi səriştə modulları^[1]	246	10	8	
	Sağlamlıq və əməyin mühafizəsi				
	<i>Sağlamlıq və təhlükəsizliyin qorunması</i>	27	1	1	
	<i>İlk yardım</i>	27	1	1	
	<i>Yanğından mühafizə</i>	27	1	1	
	Planlaşdırma və hesabatvermə	15	1		
	Əl alətləri və mexaniki alətlərdən istifadə	27	1	1	
	Standartlaşdırma və metrologiya	27	1	1	
	Elektrotexnikanın və elektronikanın əsasları	42	2	1	
	Sxem, çertyoj və qrafiki işlər	27	1	1	
	Elektrik ölçmələri	27	1	1	
	Spesifik səriştə modulları	168	8	4	
	Liftlərin sadə mexaniki hissələrinə texniki xidmət və təmir	84	4	2	
	Liftlərin sadə elektrik hissələrinə texniki xidmət və təmir	84	4	2	

Təhsil müddəti: 1 il (tam orta təhsil bazası)					
İxtisas: Lift təmiri üzrə elektromexanik köməkçisi					
N:	Modullar / Fənlər	Saatların miqdarı	Kurslar və yarım illər üzrə həftəlik saatların miqdarı		
			Həftələr		
			15	12	9
	İstehsalat təlimi	360	12	15	
	Laboratoriya saatları	90	2	5	
	İstehsalat təcrübəsi	360			40
	Məsləhət saatları	22			
	Yekun: Tələbələrin məcburi maksimum dərs yükü	1354	36	36	40

9. Vaxt büdcəsi üzrə ümumi məlumat (həftələrlə)

Təhsil müddəti	I yarım il	Qış tətili	II yarım il	Dövlət buraxılış imtahanı	Bayram günləri	Cəmi
1 il	15	1	21	1	2	40
Yekun	15	1	21	1	2	40

Təhsil müddəti: 2 il (ümumi orta təhsil bazası)						
İxtisas: Lift təmiri üzrə elektromexanik köməkçisi						
N:	Modullar / Fənlər	Saatların miqdarı	Kurslar və yarım illər üzrə həftəlik saatların miqdarı			
			I kurs		II kurs	
			38	15	9	13
	Ümumtəhsil fənləri	186	3	3	3	
1.	Fiziki tərbiyə	62	1	1	1	
2.	Çağırışa qədərki hazırlıq	124	2	2	2	
	Əsas səriştə modulları	304	8			
3.	Azərbaycan dilində ünsiyyət	38	1			
4.	Xarici dildə ünsiyyət	38	1			
5.	Riyazi hesablaşma	38	1			
6.	İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT)	38	1			

Təhsil müddəti: 2 il (ümumi orta təhsil bazası)						
İxtisas: Lift təmiri üzrə elektromexanik köməkçisi						
N:	Modullar / Fənlər	Saatların miqdarı	Kurslar və yarım illər üzrə həftəlik saatların miqdarı			
			I kurs		II kurs	
			38	15	9	13
7.	Peşə etikasası və sosial həyat bacarıqları	38	1			
8.	Sahibkarlıq	38	1			
9.	Öyrənmək üsullarına yiyələnmə	38	1			
10.	Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin əsasları	38	1			
	Ümumi səriştə modulları⁵	410	7	6	6	
11.	Sağlamlıq və əməyin mühafizəsi					
	<i>Sağlamlıq və təhlükəsizliyin qorunması</i>	38	1			
	<i>İlk yardım</i>	38	1			
	<i>Yanğından mühafizə</i>	38	1			
12.	Planlaşdırma və hesabatvermə	38	1			
13.	Əl alətləri və mexaniki alətlərdən istifadə	38	1			
14.	Standartlaşdırma və metrologiya	38	1			
15.	Elektrotexnikanın və elektronikanın əsasları	72		3	3	
16.	Sxem, çertyoj və qrafiki işlər	62	1	1	1	
17.	Elektrik ölçmələri	48		2	2	
	Spesifik səriştə modulları	431	4	12	11	
15.	Liftlərin sadə mexaniki hissələrinə texniki xidmət və təmir	220	2	6	6	
16.	Liftlərin sadə elektrik hissələrinə texniki xidmət və təmir	211	2	6	5	
	İstehsalat təlimi	768	12	13	13	
	Laboratoriya saatları	133	2	2	3	

⁵ Bu modullar təhsilalanlara ixtisasın aid olduğu iqtisadi fəaliyyət sahəsi və müvafiq bacarıq səviyyəsinə uyğun geniş səriştələr verməklə onların gələcəkdə əmək bazarında mobilliyinin artırılmasına xidmət edir.

Təhsil müddəti: 2 il (ümumi orta təhsil bazası)

İxtisas: Lift təmiri üzrə elektromexanik köməkçisi

N:	Modullar / Fənlər	Saatların miqdarı	Kurslar və yarım illər üzrə həftəlik saatların miqdarı			
			I kurs		II kurs	
			38	15	9	13
	İstehsalat təcrübəsi	520				40
	Məsləhət saatları	40				
	Yekun: Tələbələrin məcburi maksimum dərs yükü	2792	36	36	36	40

Vaxt büdcəsi üzrə ümumi məlumat (həftələrlə)

Kurs	I yarım il	Qış tətili	II yarım il	Dövlət buraxılış imtahanı	Bayram günləri	Yay tətili	Cəmi
I	15	1	23		2	11	52
II	15	1	22	1	2	-	41
Yekun	30	2	45	1	4	11	93

Təhsil müddəti: 3 ay (ümumi və ya tam orta təhsili bitirib istehsalatda təcrübə qazanmış şəxslər üçün)				
İxtisas: Lift təmiri üzrə elektromexanik köməkçisi				
N:	Modullar / Fənlər	Saatların miqdarı	Kurs üzrə həftəlik saatların miqdarı	
			Həftələr	
			10	3
	Spesifik səriştə modulları	190	19	
	Liftlərin sadə mexaniki hissələrinə texniki xidmət və təmir	100	10	
	Liftlərin sadə elektrik hissələrinə texniki xidmət və təmir	90	9	
	İstehsalat təlimi	210	21	
	İstehsalat təcrübəsi	120		40
	Məsləhət saatları	10		
	Yekun: Tələbələrin məcburi maksimum dərslər yükü	530	40	40

Vaxt büdcəsi üzrə ümumi məlumat (həftələrlə)

Təhsil müddəti	I yarım il	İmtahanlar	Bayram günləri	Cəmi
3 ay	13	1	1 həftəyədək	15
Yekun	13	1	1 həftəyədək	15

10. Modullarda olan səriştələrin spesifikasiyası

10.1. Əsas səriştə modulları

Azərbaycan dilində ünsiyyət	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. İşlə bağlı oxuduğu ətraflı məlumatı anlayır	a. Dövri iş üzrə verilən tapşırıqlarla bağlı yazılı təlimatları dəqiqliklə şərh edir; b. Verilən tapşırıqla bağlı qrafik təlimatları (diaqram) düzgün şərh edir; c. İş təlimatlarından istifadə edərək, iş mərhələləri (addımları), gözlənilən nəticələr və vaxt qrafikinə göstəriləndiyi fərdi iş planı hazırlayır.
2. Peşəkar dildən istifadə edərək şifahi məlumatı çatdırır	a. Texniki məlumatları dəqiqliklə çatdırır; b. Danışarkən, məlumat, rəy və fikirləri məntiqi şəkildə əlaqələndirir; c. Mövzuya və dinləyicilərin anlama səviyyəsinə uyğun dildən istifadə edir.
3. İşlə əlaqəli əsas məlumatları yazılı şəkildə çatdırır	a. Məqsəd və auditoriyaya uyğun format seçir; b. Oxucular üçün kifayət qədər aydın və anlaşılacaq sözləri qaydasında istifadə edir; c. Mənanı qorumaq üçün dəqiq cümlə quruluşu və durğu işarələrindən istifadə edir; d. Verilən işlə əlaqəli mövzuya haqqında aydın təqdimat hazırlayır.

Xarici dildə ünsiyyət	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Eşitdiyi məlumatı başa düşür	a. Gündəlik həyat və ya işlə bağlı mövzularda aydın tələffüz olunan nitqdə aktual məlumatların, həm ümumi, həm də xüsusi təfərrüatlarını şərh edir; b. Mütəmadi istifadə edilən avadanlıqla bağlı sadə texniki məlumatları, məsələn əməliyyat təlimatlarını şərh edir; c. Nitqin standart formada və aydın şəkildə tələffüz edilməsi şərti ilə, aparılan müzakirənin əsas məqamlarını şərh edir.
2. Danışığ və müzakirələrdə iştirak edir	a. Qarşı tərəfin söhbəti başa düşməsi üçün sөy göstərməsi şərti ilə, ümumi maraq dairəsində olan mövzularla bağlı nisbətən uzun söhbətlərdə iştirak edir;

Xarici dildə ünsiyyət	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
	b. Tanış mövzularda aparılan gündəlik müzakirələrdə (məsələn, aktual məlumatların bölüşülməsi, təlimatların verilməsi, yaxud praktiki problemlər üçün həll yollarının müzakirəsi) iştirak edir.
3. Şifahi məlumat verir	a. Özünün maraq dairəsində olan mövzuları aydın təsvir etməklə ardıcılıqla təqdim edir.
4. Oxuduğu məlumatı başa düşür	a. Yəndən təkrar oxumaq üçün kifayət qədər vaxt verilməsi şərti ilə, özünün maraq dairəsində olan tanış mövzularda aktual məlumatları şərh edir; b. Tanış olduğu proses və ya məhsul növü ilə bağlı təlimatda ardıcıl mətn formasında təqdim edilmiş göstəriş və prosedurları şərh edir.
5. Məlumatları yazılı şəkildə çatdırır	a. Gündəlik aktual məlumatlarla bağlı olan və fəaliyyətlərin səbəblərini izhar edən standart formatda qısa hesabatlar yazır; b. Sadə məlumatların əks olunduğu və ya onların təqdim edilməsinin istəndiyi şəxsi məktublar, qeydlər və elektron mesajlar yazır.

Riyazi hesablaşma	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. İşlə bağlı riyazi məlumatları müəyyən edir və şərh edir	a. İşlə bağlı müxtəlif növ qrafiklərdə təqdim edilmiş məlumatları təsvir edir; b. Gündəlik məsələ və ya tapşırıqlarla əlaqədar olan baza məlumatları (məsələn, bir həftə ərzində istifadə edilən materialların miqdarı) toplayır və sadə cədvəl şəklində təqdim edir; c. Adi riyazi mühakimələr əsasında öz subyektiv fikrini bildirir (məsələn, fərqli ölçülü konteynerlərdə satılmış eyni məhsulun qiymətlərinin müqayisə edilməsi).
2. Problemləri həll etmək üçün rəqəmlərlə işləmə bacarığından istifadə edir	a. Sadə problemləri həll etmək üçün adi riyazi əməlləri düzgün seçir (məsələn, qiymət artımlarının materialların sifarişinə təsirini hesablaşmaq); b. İş yerində sadə problemləri (məsələn, baza materiallarından istifadənin uçotunu aparmaq və monitorinq etmək, anbarda mal bitdiyi zaman yeni sifariş hazırlamaq) həll etmək üçün münasib riyazi

Riyazi hesablama	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
	əməli seçməklə tam ədədlər və onluq kəsrlərlə işləyir.
3. Problemləri həll etmək üçün ölçmə və həndəsə bacarıqlarından istifadə edir	<p>a. Bir sıra 3 ölçülü obyektlərin ölçüləri və həcmi ölçüb qeydə alır (məsələn, müxtəlif növ qutuların həcmi qiymətləndirmək üçün);</p> <p>b. Sadə düsturlardan istifadə etməklə, standart təlimatlarda göstəriləndən daha çox, yaxud daha az məhsul hazırlamaq üçün tələb olunan materialların həcmi (məsələn, bir tort üçün verilmiş məlumatlarla 3 tortun hazırlanması üçün tələb olunan inqrediyentləri) hesablayır.</p>
4. Riyazi üsul və əməllərdən müvafiq qaydada istifadə edir	<p>a. Sadə hesablamalar aparmaq üçün bir sıra metodlardan (zehni hesablama, kağız-qələm, kalkulyator yaxud kompyuterin kalkulyator funksiyası) istifadə edir;</p> <p>b. Resurslardan istifadəni monitorinq etmək məqsədi ilə sadə uçot sənədləri (məsələn, sadə düsturlar əsasında sadə elektron cədvəl) yaradır.</p>
5. Riyazi məlumatları ötürmək üçün müvafiq dil və işarələrdən istifadə edir	<p>a. Yazıda bir sıra sadə riyazi simvoldan istifadə edir;</p> <p>b. Apardığı hesablamaları təsvir etmək və məlumatlarla bağlı yazışmalar aparmaq üçün qeyri-formal və sadə formal riyazi terminlərdən istifadə edir.</p>
6. Riyazi məlumatları müvafiq formatlarda təqdim edir	a. İşlə bağlı məlumatları təqdim etmək üçün müvafiq riyazi formanı (məsələn, qrafiklər, cədvəllər, elektron cədvəllər) seçir.

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT)	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Məlumatları axtarır və qiymətləndirir	<p>a. İşlə bağlı və ya gündəlik ehtiyaclarını qarşılamaq üçün məlumatların "onlayn" rejimdə axtarışını aparır;</p> <p>b. Məlumatlar arasında özü üçün ən uyğun olanlarını seçir (seçimini əsaslandırmaqla).</p>

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT)	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
2. İKT-dən istifadə edərək məzmun tərtib edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Fəaliyyəti sahəsində gündəlik məsələlərlə bağlı məzmun yaratmaq üçün müxtəlif rəqəmsal formatlardan istifadə edir; b. Yaratdığı məzmun daxilində müxtəlif formatlar və ya məlumat daşıyıcılarını (məsələn qoşma fayllar, vizual elementlər) bir araya gətirir.
3. Məlumatları yaddaşda saxlayır və istifadə edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Tapdığı məlumatları və ya hazırladığı məzmunu asanlıqla tapa bilmək üçün müvafiq qeydiyyat sistem(lər)indən istifadə edir; b. Yaddaşda saxlaya biləcəyi məlumatlarla bağlı hər hansı etik və ya hüquqi məhdudiyyətlərin olub-olmamasını müəyyən edir; c. Məlumat və ya məzmunu müntəzəm olaraq yaddaşda saxlayır və təkrar istifadə edir.
4. Məlumatları bölüşür və başqaları ilə əməkdaşlıq edir	<ul style="list-style-type: none"> a. İş mühitində həmkarları və ya digər şəxslərlə məlumatları paylaşan zaman istifadə üçün fərqli formatlar arasından ən uyğun olanını seçir; b. İş mühitində mesajları və ya digər məzmunu göndərən, yaxud cavablandırın zaman riayət ediləcək normaları (məsələn ünvanın formaları, üslub, format və s.) müəyyən edir; c. İş mühitində məlumatların əldə edilməsi ilə bağlı mesajları və ya sorğuları düzgün formada göndərir və cavablandırır.
5. Özünə aid məlumatları mühafizə edir	<ul style="list-style-type: none"> a. İKT-dən istifadə edərək rəqəmsal kommunikasiya aparanda olan şəxslərlə bağlı potensial riskləri müəyyən edir; b. Rəqəmsal mühitdə özünün və ona məxsus məlumatların təhlükəsizliyini təmin etmək üçün görə biləcəyi tədbirləri sadalayır.
6. Başqalarının hüquqlarını bilir və onlara hörmət edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Məlumatların rəqəmsal mühitə yerləşdirilməsi səbəbindən öz müdiriyyəti də daxil olmaqla, başqaları üçün yaranan potensial riskləri müəyyən edir; b. Rəqəmsal mühitdə istər işlə bağlı, istərsə də şəxsi kommunikasiya aparanda zaman başqalarının hüquqlarını qorumaq üçün ata biləcəyi addımları təsvir edir.

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT)	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
7. İKT ilə bağlı problemləri həll edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Cihaz və ya tətbiqin tapşırığı nə üçün icra etmədiyini müəyyən etmək məqsədi ilə sadə tədbirlər görür; b. Öz sərəştəsi və ya səlahiyyətləri çərçivəsində iş mühitində İKT ilə bağlı sadə problemlərin həlli üçün tədbir görür; c. Nisbətən mürəkkəb problemləri həll etmək üçün mövcud dəstəkdən yararlanmağı bacırır.

Peşə etikasası və sosial həyat bacarıqları	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Peşə etikasası prinsiplərinə hörmət edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Etika və qanun arasındakı münasibəti müəyyən edir; b. Biznes etikasının dörd əsas mənbəyini müəyyən edir; c. Etikanın iş və fərdlə necə əlaqəli olduğunu izah edir; d. Ümumi etik prinsipləri işdə müəyyən hallara və ya təcrübələrə tətbiq edir.
2. Vaxtdan səmərəli istifadə edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Vaxt itkilərinin müxtəlif səbəblərini aradan qaldırmaq üçün müvafiq üsullar tətbiq edir; b. Öz vaxtını israf edən fasilələrlə mübarizə aparmaq üçün müvafiq strategiyalar qəbul edir; c. Öz işini vaxtında yerinə yetirmək üçün praktiki metodlardan istifadə edir.
3. Qrupda effektiv işləyir	<ul style="list-style-type: none"> a. İşçi qruplar və komandaların əsas xüsusiyyətlərini təsvir edir; b. Komandanın effektivliyinə təsir göstərən əsas qrup proseslərini müzakirə edir; c. Qrup daxili rolları anladığını nümayiş etdirir; d. Peşəkar komandalarda effektiv komanda üzvü kimi çıxış edir.
4. İş davranışını təhlil edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Özünün və digər qrup üzvlərinin davranışlarındakı güclü və zəif cəhətləri müəyyən edir; b. İş davranışının iş yerinin tələblərinə və müştəri məmnuniyyətinə uyğunlaşdırılması üçün tədbirlər görür; c. Başqasının problemləri, fikirləri, düşüncələri və təcrübələri barədə anlayış nümayiş etdirir.

Sahibkarlıq	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Yeni həll yolları tələb edən çətin tapşırıqları müəyyən edir	a. Özünün maraq dairəsində (işdə və ya ictimai həyatda) olan, yeni yanaşma və ya ideya ilə həlli mümkün olan real problemləri, çətinlikləri müəyyən edir.
2. Yeni ideyaları müəyyən edir və formalaşdırır	a. Təkbaşına və ya komandanın bir üzvü kimi, özünün maraq dairəsinə aid olan hər hansı problem və ya çətinliyin həlli ilə bağlı bir sıra ideyalar irəli sürür; b. Özünün maraq dairəsində olan hər hansı problem və ya çətinliyin öhdəsindən gəlmək üçün müəyyən ideyalar paketini qiymətləndirməklə, hər bir ideyanın üstün və zəif cəhətlərini müəyyən edir.
3. Yeni ideyaları həyata keçirmək üçün lazım olan resursları müəyyən edir	a. Özünün maraq dairəsinə aid sahədə qarşıya çıxan problem və ya çətinliyin həllinə dair ideyaları reallaşdırmaq üçün tələb olunan resursları (məsələn, materiallar, avadanlıqlar, insan resursları və vaxt) müəyyən edir; b. Yeni ideyanın həyata keçirilməsi üçün resurslardan istifadə qaydasını təsvir edir.
4. Yeni ideyanın reallaşdırılması üçün tələb olunan büdcəni planlaşdırır	a. Özünün maraq dairəsinə aid sahədə qarşıya çıxan problem və ya çətinliyin həlli üçün ideyanın həyata keçirilməsi zamanı xərc tələb edən sahələri müəyyən edir.
5. Müstəqil işləyir	a. Sadə iş tapşırıqlarını birbaşa nəzarət olmadan effektiv və müstəqil şəkildə həyata keçirir; b. Vaxt və resurslardan maksimum düzgün istifadəni təmin etmək üçün gündəlik fəaliyyətlərini prioritetləşdirir; c. İşlə bağlı tapşırıqların icrası zamanı qarşıya çıxan problemlərin həlli ilə bağlı təşəbbüs göstərir; d. İşdə yaranan problemlərin həlli zamanı öz səlahiyyətlərindəki məhdudiyyətləri müəyyən edir və lazım olan hallarda müvafiq icazə alır.
6. Komandanın bir hissəsi olaraq effektiv işləyir	a. Müxtəlif və dəyişən komandalarda effektiv şəkildə işləməklə razılaşdırılmış hədəflərə nail olmaq üçün tələb olunan fərqli rolları icra edir.

Öyrənmək üsullarına yiyələnmə

Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Effektiv təlim strategiyaları hazırlayır	<ul style="list-style-type: none"> a. Özünün müntəzəm təlim fəaliyyətlərinə görə cavabdehlik daşıyır; b. Hər hansı çətin tapşırığı icra edən zaman təlim hədəfinə nail olmaq istiqamətində müəyyən əzmkarlıq nümayiş etdirir; c. Təlimlə bağlı əsas məqamları və bu məqamlar arasındakı əlaqələri müəyyən etmək və xatırlamaq üçün ənənəvi strategiyalardan (məsələn, diaqramlar və sikloqramlardan) istifadə edir.
2. Özünəməxsus təlim təcrübələri və təlim istəkləri barədə düşünür və bu barədə danışır	<ul style="list-style-type: none"> a. Fəaliyyəti ilə bağlı güclü və zəif cəhətlərini müəyyən edir; b. Özünün üstün hesab etdiyi təlim metodlarını və bu metodların təlim nailiyyətlərinə təsirini aydınlaşdırır.
3. Özünün təlim ehtiyaclarını müəyyən edir və peşəkar inkişafını planlaşdırır	<ul style="list-style-type: none"> a. Özünün karyerası və ya gündəlik həyatı ilə bağlı əsas təlim hədəflərini müəyyən edir; b. Tələb olunduğu hallarda mövcud dəstək vasitələrindən (məsələn, məsləhətçi, internet üzərində axtarış) istifadə edərək, özünün təlim hədəfinə nail olmaq üçün potensial təlim yolunu planlaşdırır; c. Öz hədəfinə nail olmaq üçün ona lazım olan təlim ehtiyaclarını prioritetləşdirmək və təlimlərdən istifadə etmək imkanlarını dəyərləndirir; d. Təlim məqsədlərinə nail olmaq üçün əsas addımları və ümumi vaxt çərçivəsini müəyyən edən plan hazırlayır; e. Təlim məqsədlərinə nail olmaq baxımından ona hansı əlavə resurs və ya dəstəyin lazım olduğunu dəqiqləşdirir.

Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin əsasları	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Hüququn mənbələrini müəyyən edir	a. Mülki hüququn mənbələrini dəqiq müəyyən edir; b. İnzibati hüququn mənbələrini dəqiq müəyyən edir; c. Əmək hüququnun mənbələrini dəqiq müəyyən edir; d. Ekologiya hüququnun mənbələrini dəqiq müəyyən edir; e. Cinayət hüququnun mənbələrini dəqiq müəyyən edir.
2. Mürəkkəb mübahisəni qanunvericiliyə uyğun həll edir	a. Mübahisəli kompleks məsələni həll etmək üçün qanunvericilikdə müvafiq şərti tapır; b. Mübahisəli kompleks məsələni həll etmək üçün müvafiq orqanı müəyyən edir; c. Mübahisəli kompleks məsələni həll etmək üçün müvafiq hüquqi orqana müraciət edir.

10.2. Ümumi səriştə modulları

Sağlamlıq və əməyin mühafizəsi	
Sağlamlıq və əməyin mühafizəsi üzrə səriştələr zəruridir	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
Sağlamlıq və təhlükəsizliyin qorunması	
Fərdi sağlamlığı və təhlükəsizliyini qorumaq	– İş yerinin, avadanlıqların təhlükəsiz, zərərsiz olmasını yoxlayır, sağlamlıq və təhlükəsizlik üzrə hüquqi-normativ tələblərə uyğunluğunu təmin edir; – Şəraitə, ətraf mühitə və fəaliyyətlərə uyğun olaraq düzgün fərdi mühafizə paltarını geyinir.
Təhlükəsizlik təlimatları, nişanları və göstərişlərinə riayət etmək	– Təlimat, nişan və göstərişlərə düzgün əməl edilməsini nümayiş etdirir; – Digər şəxslərin təlimat, nişan və göstərişlərə əməl edilməsi ilə bağlı təlimatlandırılması qaydalarını təsvir edir.
Sağlamlıq və əməyin mühafizəsi məsələləri ilə bağlı hesabat vermək	– Hüquqi və təşkilati tələblərə uyğun olaraq, sağlamlıq və əməyin mühafizəsi məsələləri haqqında effektiv hesabat verir, o cümlədən müvafiq şəxsləri məlumatlandırır, sağlamlıq və təhlükəsizlik ilə bağlı qeydiyyatı tamamlayır; – Həmkarlarının sağlamlıq və əməyin mühafizəsi məsələləri haqqında effektiv hesabat verə bilməsinə dəstək verir.
İlk tibbi yardım	

İlk tibbi yardım hadisələrini idarə etmək	<ul style="list-style-type: none"> – Hadisə baş verən zaman ilkin qiymətləndirmə prosesini düzgün şəkildə nümayiş etdirir; – Müalicə prioritetlərinin müəyyən edilməsi prosesini düzgün izah edir; – Bədbəxt hadisədən zərər çəkən, ilk tibbi yardım göstərən və təhlükə ilə üzləşmə ehtimalı olan digər şəxslərin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün görülməli olan tədbirləri aydın şəkildə təsvir edir; – Kömək çağırmaq və məlumat ötürmək proseslərini təsvir edir.
İlk tibbi yardım prosedurlarını həyata keçirmək	<ul style="list-style-type: none"> – Bədbəxt hadisədən zərər çəkən nəfəs almayan şəxsə ürək masajı və süni nəfəs vermə prosedurunun həyata keçirir; – Bədbəxt hadisədən zərər çəkən nəfəs alan şəxsləri bərpa vəziyyətində düzgün yerləşdirir; – Kəskin qanaxmanın qarşısını düzgün şəkildə alır; – Sümük sınıqları, çıxıqları və onurğa sütununun zədələnmə halları zamanı düzgün yardım göstərir; – Kəskin istilik və elektrik yanıqları zamanı düzgün yardım göstərir; – Kimyəvi yanıqlar zamanı düzgün yardım göstərir.
Yanğından mühafizə	
Yanğından mühafizə sahəsində həyata keçirilməli olan prosedurları izah etmək	<ul style="list-style-type: none"> – Yanğınla mübarizə aparmaq üçün yanğın çıxışları, yanğınsöndürən və su kranlarını düzgün müəyyən edir; – Real həyatdan götürülmüş misallar əsasında yanğın üçbucağını təsvir edir; – Yanğın signalı, evakuasiya və xilasetmə prosedurunun düzgün şəkildə təsvir edir; – Mövcud təşkilati tələblərə cavab vermək baxımından yanğın zamanı qəbul edilməli olan ümumi prosedurları düzgün izah edir.
Yanğınsöndürəndən istifadə etmək	<ul style="list-style-type: none"> – Verilmiş yanğın növü ilə mübarizə aparmaq üçün uyğun yanğınsöndürəni seçir; – Seçilmiş yanğınsöndürənin düzgün istifadəsi qaydalarını təsvir edir, (əhatə olunanlar: yanğınsöndürən – su, köpük, CO₂, quru toz, adyal).
Yanğının qarşısının alınması və yanğınla mübarizə sahəsində sadə tədbirlər ilə bağlı həmkarlarını təlimatlandırmaq	<ul style="list-style-type: none"> – Həmkarlarına ehtiyat çıxışları, yanğınsöndürənlər, su kranları və şlanqların yerlərinin müəyyən edilməsi ilə bağlı təlimatlar verir; – Həmkarlarına ehtiyat çıxışları, yanğınsöndürənlər, su kranları və şlanqlara sərbəst çıxışın təmin edilməsi üzrə təşkilati prosedurlarla bağlı təlimatlar verir.

Planlaşdırma və hesabatvermə	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Öz işini planlaşdırmaq	a. Tapşırığa əsasən işini zamana görə planlaşdırmaq; b. Mövcud resursları yoxlamaq; c. Plana və mövcud resurslara uyğun olaraq, komanda daxilində fərdi vəzifələri və fəaliyyət məqsədlərini müəyyən etmək.
2. Öz işi haqqında şifahi və yazılı hesabat vermək.	a. Öz fəaliyyətinin nəticələri haqqında rəhbərə düzgün şifahi hesabat vermək; b. Müvafiq forma/şablon/sxemlərdən istifadə etməklə öz işi haqqında düzgün yazılı hesabat vermək.
3. Statistik məlumatları şərh etmək.	a. Tələb olunan statistik məlumatları düzgün toplamaq; b. Müvafiq statistik məlumatları fəaliyyət planı ilə müqayisə etmək; c. Plandan kənarlaşmaları izah etmək.

Standartlaşdırma və metrologiyanın tətbiqi	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
Standartları müəyyən etmək	– Standartlaşma haqqında qanunvericiliyin öz fəaliyyət sahəsi ilə bağlı müddəalarını aydın ifadə edir; – Fəaliyyət sahəsində mövcud olan standartları növlərinə görə müəyyən edir; – Sertifikatlaşdırma üçün tələb olunan norma və sənədləri tələblərə uyğun müəyyən edir.
Kəmiyyətləri ölçmək	– Tələblərə uyğun olaraq, ölçülə bilən və ölçülə bilməyən kəmiyyətləri müəyyən edir; – Verilən kəmiyyətlər üçün ölçmə şkalalarını dəqiq təsvir edir; – Ölçmələrin növləri və üsullarını fərqləndirir; – Fəaliyyət sahəsində istifadə olunan ölçmə cihazlarını istifadəçi təlimatlarına uyğun kalibrləşdirir; – Təqdim olunan sahədə uyğun ölçmə və qiymətləndirmə aparır; – Verilən kəmiyyətləri müvafiq ölçü vahidləri ilə ifadə edir; – Ölçmə xətalalarının müvafiq aralıqda olmasını təmin edir; – Verilmiş ölçmə vasitələrinin dəqiqlik sinfi və metroloji etibarlılığını müəyyən edir; – Ölçülən kəmiyyətlərin normaya uyğunluğunun təmin edilməsi ilə bağlı səmərəli təkliflər verir.

Elektrotexnikanın və elektronikanın əsasları	
<i>Təlim (öyrənmə) nəticələri</i>	<i>Qiymətləndirmə meyarları</i>
Cərəyan dövrəsini qurmaq	<ul style="list-style-type: none"> – İşlədiciləri ardıcıl, paralel və qarışıq birləşdirməklə sabit cərəyan dövrlərini tələblərə uyğun qurur; – Elektrotexnikanın əsas qanunlarını (Om, Coul-Lents, Kirxhof qanunlarını) aydın izah edir; – Elektromaqnit induksiyası hadisəsini aydın təsvir edir; – Dəyişən cərəyan dövrlərini növlərə ayırır; – Verilmiş parametrlərə uyğun cərəyan dövrlərini təhlükəsiz şəkildə qurur; – Cərəyan dövrəsinə mənbə, işlədici, kommutasiya aparatı (rele), çevirici qurğu, düzləndirici və gücləndiricini düzgün qoşur; – Mühərriklərin təyinatı və iş prinsiplərini fərqləndirir; – Elektrik intiqalının növlərini fərqləndirir.
Elektron sxemləri izah etmək	<ul style="list-style-type: none"> – Rezistorların növlərini və parametrlərini fərqləndirir; – Kondensatorların növləri, parametrləri və birləşmələrini aydın izah edir; – Mürəkkəb dövrlərin hesablanması üsullarını aydın izah edir; – Elektron lampalar, diodlar, triodlar, tetrodlar, pentodlar, tranzistorlar və elektron-şüa və fotoelektron cihazlarının iş prinsipi və istifadəsini izah edir.

Əl alətləri və mexaniki alətlərdən istifadə	
<i>Təlim (öyrənmə) nəticələri</i>	<i>Qiymətləndirmə meyarları</i>
Əl alətləri və mexaniki alətlərə texniki xidmət göstərmək və onlardan istifadə etmək	<ul style="list-style-type: none"> – Müvafiq əl alətlərindən düzgün və əməyin mühafizəsi normalarına uyğun istifadə üsullarını nümayiş etdirir; – Müvafiq cihazlardan (elektrik, pnevmatik, hidravlik və elektron) düzgün və əməyin mühafizəsi normalarına uyğun istifadə üsullarını nümayiş etdirir; – Əl alətləri ilə sadə təmir işlərini aparır; – Təlimatlara və zəmanətlərə uyğun olaraq mexaniki cihazlarla (elektrik, pnevmatik mexaniki, hidravlik və elektron) cari texniki xidmət göstərir və sadə təmir işlərini aparır.

Sxem, çertyoj və qrafiki işlər	
<i>Təlim (öyrənmə) nəticələri</i>	<i>Qiymətləndirmə meyarları</i>

Sxem, çertyoj və qrafiki işlər	
Çertyojların tərtib edilməsi qaydalarını və həndəsi qurmaları bilmək	<ul style="list-style-type: none"> – Çertyojların formatlarını, əsas yazı və çertyojların miqyaslarını bilir, xətlərin növlərini sadalayır; – Çertyojlarda şriftlərin, yazıların və ölçülərin qoyulmasını təsvir edir; – Parçaların, bucaqların, çevrələrin bölünməsinə göstərir, qövsün radiusunun tapılmasını bilir, müxtəlif qovuşmaları, lekal əyrisini qurmağı bacarır.
Çertyojlarda görünüşləri, kəsik və kəsimpləri bilib, onları ayırd etməyi bacarmaq	<ul style="list-style-type: none"> – Çertyojlarda görünüşlərin növlərini təsvir edir və onların hər birinin ötürdüyü məlumatları ayırd edir; – Əşyanın daxili quruluşunu aşkar edən kəsimplərin mahiyyətini izah edir və onun növlərini ayırd edir; – Kəsimplərin tətbiq sahələrini izah edir, işarə olunmasını bilir, onun növlərini ayırd edir və cismin quruluşunu təsvir edir; – Kəsiklərdən istifadənin məqsədini ayırd edir, kəsiklərdə və görünüşlərdə materialların qrafik işarələrini qoya bilir.
Aksonometrik proyeksiyaların mahiyyətini bilib, sadə fiqurların aksionometrik proyeksiyalarının qurulmasını bacarmaq	<ul style="list-style-type: none"> – Proyeksiyalama metodlarını bilir, perspektiv, aksionometrik təsvirin və çertyojun mahiyyətini izah edir; – Aksionometrik proyeksiyaların növlərini izah edir və yastı fiqurların (düzbucaqlı, altıbucaqlı, çevrə) aksionometrik proyeksiyalarını qurmağı bacarır; – Cismin aksionometrik proyeksiyalarının qurulmasını təsvir edir.
Naturadan və çertyojdan detallı çəkməyi bacarıb, onlarda işıq-kölgə və kölgələrin ştrixlənməsini, tuş və müxtəlif boyalarla rənglənməsini bilmək	<ul style="list-style-type: none"> – Texniki rəsm xüsusiyyətlərini izah edir və müstəvi fiqurlarını (üçbucaq, kvadrat, düzbucaq, altıbucaqlı, dairə) çəkməyi bacarır; – Həndəsi fiqurların (kub, prizma, piramida, silindr, konus, kürə) qurulması ardıcılığını izah edir və onların çəkilməsini bacarır; – Işığın əşyanın səthində paylanmasını təsvir edir, texniki şəkildə işıq-kölgə və kölgələrin ştrixlənməsinin yerinə yetirilmə ardıcılığına riayət edir.
Sxem və çertyojları oxumaq	<ul style="list-style-type: none"> – Konstruktor sənədlərinin növlərini, mahiyyətini izah edir; – Mexaniki və elektrik işçi sxemlərini izah edir; – Sökülüb və sökülməyən birləşmələr haqqında biliklərini nümayiş edir; – Sxemlərin mahiyyətini başa düşür, onların növlərini, tiplərini, tətbiqi sahələrini bilir və müxtəlif sahələr üçün tərtib edilmiş sxemlərin oxunmasını nümayiş etdirir.

Elektrik materiallarla tanışlıq	
<i>Təlim (öyrənmə) nəticələri</i>	<i>Qiymətləndirmə meyarları</i>
Metalların xassələrini təsvir etmək	<ul style="list-style-type: none"> – Metalların mexaniki xassələrini düzgün təsvir edir; – Metalların fiziki xassələrini düzgün təsvir edir.
Metalları tanımaq	<ul style="list-style-type: none"> – Metal (qara və əlvan) və ərintiləri xassələrinə uyğun fərqləndirir; – Polad növlərini fərqləndirir; – Çuqun növlərini fərqləndirir; – Elektrik keçirmə qabiliyyətinə görə metalları fərqləndirir.

Elektrik ölçmələri	
<i>Təlim (öyrənmə) nəticələri</i>	<i>Qiymətləndirmə meyarları</i>
Ölçmə üsullarını müəyyən etmək	<ul style="list-style-type: none"> – Ölçmə və onun mahiyyətini izah edir; – Ölçməni müvafiq üsulla həyata keçirir; – Ölçmə xətasını hesablamağı bacarır; – Fiziki kəmiyyətlərin ölçmə metodlarını təsvir edir; – Ölçmənin növünə və təyinatına görə ölçü cihazlarını ayırd edir; – Elektrik ölçü cihazlarının təyinatını ayırd edir.
Elektrik dövrəsində ölçmə icra etmək	<ul style="list-style-type: none"> – Sabit və dəyişən cərəyan dövrəsində cərəyanı ölçür; – Sabit və dəyişən cərəyan dövrəsində gərginliyi ölçür; – Körpü və ampermetr-voltmetr üsulu ilə müqaviməti ölçür; – Osillometrik metodla ölçmə prosesini təşkil edir; – Osillometrik metodla faza sürüşməsinə təyin edir; – Bırfazlı dəyişən cərəyan dövrəsində gücü ölçür; – Üçfazlı elektrik dövrəsində aktiv gücü, enerjini müəyyən edir; – Kondensator, induktivlik kimi passiv dövrə elementlərinin nominalını müəyyən edir.

10.3. Spesifik səriştlər (peşə üzrə tələb olunan səriştlər peşəyə görə arta və ya azala bilər).

Liftlərin sadə mexaniki hissələrinə texniki xidmət və təmir	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Liftin sadə mexaniki hissələrinin işinin qiymətləndirməsini izah etmək	<ul style="list-style-type: none"> a. Tələblərə uyğun olaraq, liftlərin quruluşu, təyinatı və tərkib hissələrini müəyyən edir; b. Sxemlər əsasında liftlərin xarakterik nasazlıqlarını müəyyən edir; c. Sadə mexaniki hissələrin təmiri üçün tələb olunan resursları müəyyən edir; d. Texniki prosedurlara uyğun olaraq nasazlıqları aşkar edir; e. Liftin istismar parametrlərini təlimatlara uyğun müəyyən edir.
2. Liftin sadə mexaniki hissələrinə texniki xidmət göstərmək	<ul style="list-style-type: none"> a. Texniki xidmətə qoyulan tələbləri müəyyən edir; b. Texniki xidməti təlimata uyğun həyata keçirir; c. Liftlərin sadə mexaniki hissələrinin sınağını keçirir; d. Liftlərin sadə mexaniki hissələrini tənzimləyir; e. Liftlərin istismara yararlılığını müvafiq qaydada yoxlayır; f. Təhlükəsizlik qaydalarına uyğun bütün sadə texniki xidmətləri həyata keçirir.
3. Liftlərin sadə mexaniki hissələrini təmir etmək	<ul style="list-style-type: none"> a. Liftlərin sadə mexaniki hissələrinin təmirə olan tələblərini müəyyən edir; b. Liftlərin sadə mexaniki hissələrini texniki prosedura uyğun təmir edir; c. Təmir prosesini təhlükəsizlik qaydalarına uyğun həyata keçirir.

Liftlərin sadə elektrik hissələrinə texniki xidmət və təmir	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Liftin sadə elektrik hissələrinin diaqnostikasını həyata keçirmək	<ul style="list-style-type: none"> a. Liftin elektrik sisteminin elementlərini sistemə müvafiq qaydada qoşur; b. Liftin ümumi iş prinsipini izah edir; c. Liftin prinsiplial elektrik sxemini oxumağı bacarır; d. Liftin elektrik hissələrindəki xarakterik nasazlıqları və onların yaranma səbəblərini aşkar edir.

Liftlərin sadə elektrik hissələrinə texniki xidmət və təmir	
<i>Təlim (öyrənmə) nəticələri</i>	<i>Qiymətləndirmə meyarları</i>
2. Liftin sadə elektrik hissələrinə texniki xidməti həyata keçirmək	<ul style="list-style-type: none"> a. Texniki təlimatlara uyğun olaraq liftin elektrik hissələrinə qoyulan tələbləri müəyyən edir; b. Liftin istismar qaydalarına uyğun olaraq mütəmadi texniki baxışın keçirilmə qaydalarını izah edir; c. Prinsipial elektrik sxemindən istifadə edərək liftin elektrik hissələrinə texniki xidməti həyata keçirir; d. Liftin dispetçer əlaqəsini və siqnalzasiyasının işləkliyini yoxlayır.
3. Liftin sadə elektrik hissələrini təmir etmək	<ul style="list-style-type: none"> a. Liftin elektrik elementlərinin onun hansı tərkib hissəsində yerləşdiyini bilir; b. Liftin elektrik hissələrinin təyinatını müəyyən edir; c. Yaranmış xarakterik nasazlıqların aradan qaldırma yollarını izah edir; d. İdarəetmə dövrəsindəki əsas bloklama kontaktlarının təmirini həyata keçirir; e. Liftin elektrik hissələrinin tənzimlənməsini və təmirini SƏTƏM qaydalarına uyğun aparır.

11. İxtisası tədris edəcək pedaqoji heyətə qoyulan tələblər

Peşə təhsili müəssisələrinin mühəndis-pedaqoji heyət üzvünün müvafiq peşə-ixtisas sahəsi üzrə baza təhsili (ali, orta ixtisas) və ixtisas üzrə stajı azı 3 il, istehsalat və ya pedaqoji təcrübəsi olmalı, tədris etdiyi fənlər (istehsalat təlimi ustalarının təhkim olduğu qrupun) əsas səriştələrə uyğun gəlməlidir. Pedaqoji heyət üzvü tələbələr və həmkarları ilə ünsiyyət qurmaq bacarığına, əlaqələndiricilik, istiqamətvericilik xüsusiyyətlərinə malik olmalıdır. Tələbələrin ixtisasları üzrə dövrün tələbatına uyğun elmi-nəzəri bilikli mütəxəssis, tədqiqatçı kimi yetişmələrinə çalışmalı, müasir texnika, yeni istehsal və pedaqoji texnologiyalardan istifadə etmək, innovativ təlim metodlarından, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etmək bacarığı aşılamalıdır.

12. Attestasiya

Təhsilalanların ixtisas modulları üzrə qiymətləndirilməsi "Peşə təhsili pilləsində təhsilalanların attestasiyasının aparılması Qaydası"na uyğun həyata keçiriləcək.

13. Xüsusi qayğıya və ya əlavə dəstəyə ehtiyacı olan tələbələr

Təlim planlaşdırılarkən, qiymətləndirmə vasitələri seçilərkən və ya təhsil proqramına sonradan hər hansı bir düzəliş edilərkən xüsusi qayğıya ehtiyacı olan təhsilənlərin ehtiyacları nəzərə alınmalıdır.

14. Kurikulumun hazırlanması prosesində iştirak edənlərin siyahısı

N:	İştirakçının adı, soyadı:	Təşkilat və yeri:
1.	Serdar Özdil	“LiftArt şirkəti”, Bakı
2.	Arif Quliyev	“Avropa Lift Sistemləri”, Bakı
3.	Mohamed İbrahim Araz Əfəndiyev	“Mitsubishi AG MELCO”, Bakı
4.	Nahid Nəsirov	“Novamatic” MMC, Bakı
5.	Fikrət Camalov	“Real Lift Quraşdırma”, Bakı
6.	Namiq Kərimov	“REAL-3”, Bakı
7.	İqbal Şəfiyev	Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyi
8.	Aynur Kərimova	Azərbaycanda Milli Kvalifikasiya Çərçivəsinin icrasına dəstək layihəsinin eksperti
9.	Mehparə Əhmədova	Azərbaycanda Milli Kvalifikasiya Çərçivəsinin icrasına dəstək layihəsinin eksperti
10.	Genevieve McCabe	Azərbaycanda Milli Kvalifikasiya Çərçivəsinin icrasına dəstək layihəsinin eksperti